

2 pav. Šurfe 5 rastas Jono Kazimiero Vazos XVII a. II pusės Lietuvos šilingas. D. Petrulio nuotr.

Fig. 2. A John II Casimir Vasa Lithuanian shilling from the second half of the 17th century that was discovered in test pit 5

ruoto indo priedugnis, datuojamas XVIII–XIX a. Nustatytas 75 cm storio neintensyvus fragmentiškai išlikęs XVII a. pabaigos – XIX a. kultūrinis sluoksnis su pavieniais radiniais. Įžemis šurfuose pasiektas 1,19–2,07 m gylyje, rasta 18 radinių (monetos, keraminių indų šukės, stiklinis butelis).

Vilniaus St. 15

In 2019, 5 test pits (12 m^2) were excavated on the plot at Vilniaus St. 15 in Maišiagala (Vilnius District, SE Lithuania). Test pits 1–4 contained a 30–97 cm thick, 19th – early 20th-century cultural layer with finds, test pit 5 a 75 cm thick overall, late 17th–19th-century cultural layer and a fragment of a stone foundation with an apron (Figs. 1, 2). A total of 18 finds (coins, sherds of ceramic vessels, and a glass bottle) were discovered in the test pits and sterile soil was reached at a depth of 1.19–2.07 m.

PALANGA

Vytautas Juškaitis

Tyrinėjimai Palangoje

2019 m. Palangos mieste, J. Biliūno g. 9, 11, J. Janonio g. 1, 3, 4, 6, 7, 8, Jūratės g. 56, Kretingos g. 6, Vytauto g. 61, 65a–2, 88a, 94, 96 naujai įrengiamų šiluminių trasų vietose atlikti archeologiniai tyrimai (1 pav.). Tyrinėta vieta yra Palangos senojo miesto vietos (17139) Š dalyje. Tyrimų metu ištirtos 5 perkasos (bendras plotas 105,6 m^2), 11 šurfų (19 m^2), žvalgyta 10 plotų (apie 351 m^2). Visose tirtose vietose, kuriose nėra didelių XX a. suardymų, stratigrafija panaši. Viršutinis kultūrinis sluoksnis datuojamas XIX–XX a., po juo aptiktas supustyto balto smėlio sluoksnis, o giliau fiksuotas tamsiai pilko smėlio sluoksnis, buvęs XVI a. – XVIII a. pradžios dirvožemis.

Darbai vyko 3 etapais. Pirmajame tyrimų etape buvo atlikti žvalgymai darbų vykdytojo savavališkai iškastose tranšėjose (žvalgyti 5 plotai). ***Plote 1***, 58x1 m dydžio (58 m^2) sklypo Vytauto g. 94 R dalyje, 1–1,8 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus aptiktas 25–65 cm storio tamsiai pilko smėlio sluoksnis, kuriame buvo XVII a. – XVIII a. pradžios radinių (2 pav.). Plote 1 padarytoje išpjovoje 2 aptiktas 90x(?) cm dydžio medinis šulinys (3 pav.). Nustatyta, kad šulinio viršutinis rąstas su 35 rievėmis yra alksnio. Šulinio vidus užpustytas baltu smėliu, greta jo aptiktas 45–65 cm storio pilko smėlio sluoksnis su XVII a. – XVIII a. pradžios radiniais.

Plote 3, kuris buvo 35x1,5 m dydžio (apie 52 m^2), į P nuo J. Janonio gatvės sankryžos su Senojo Turgaus gatve, 80–110 cm gylyje aptiktas 20–35 cm storio tamsiai pilko smėlio sluoksnis. Padarius dvi išpjovas aptikta viena buitinės keramikos šukė ir du gyvūnų kaulai. Ploto 3 vietoje esantis tamsiai pilko smėlio sluoksnis turi kultūrinio sluoksnio požymių, tačiau yra neintensyvus.

Plote 4, 19x1 m dydžio (apie 19 m^2), į Š nuo J. Janonio gatvės sankryžos su Senojo Turgaus gatve, 1–1,15 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus aptiktas 30–35 cm storio tamsiai pilko smėlio sluoksnis be radinių.

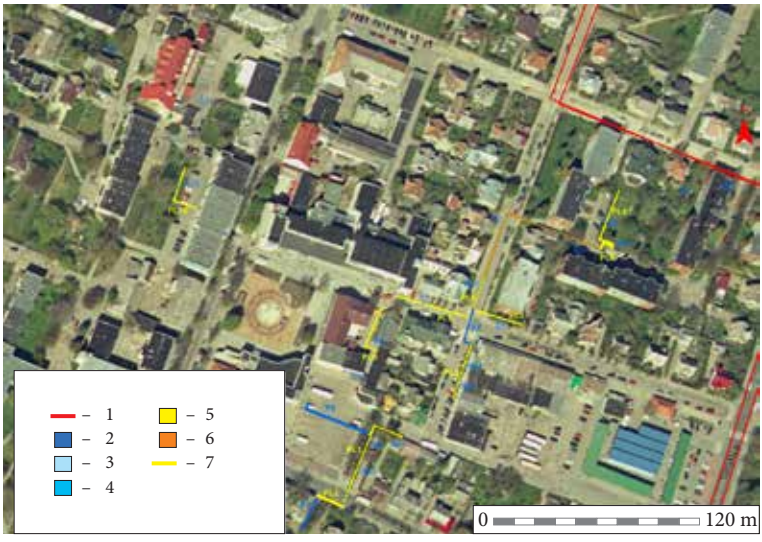

1 pav. 2019 m. tyrimų situacijos planas: 1 – senojo miesto (UK 17139) riba; 2 – perkasa; 3 – šurfas; 4 – išpjova; 5 – žvalgytas plotas; 6 – iškasta nedalyvaujant archeologui tranšėja; 7 – žvalgyta tranšėja. V. Juškaičio brėž.

Fig. 1. Situation plan of the 2019 investigation: 1 – boundary of the old city; 2 – trench; 3 – test pit; 4 – trench extension; 5 – surveyed area; 6 – utility trench dug without the participation of an archaeologist; 7 – monitored trench

2 pav. Plote 1 tamsiai pilko smėlio sluoksnyje aptikta buitinės keramikos šukė. V. Juškaičio nuotr.

Fig. 2. A sherd of household pottery discovered in a layer of dark grey sand in area 1

3 pav. Plote 1 aptiktas šulinys. V. Juškaičio nuotr.

Fig. 3. The well discovered in area 1

Perkasoje 2, 25,4x1 m dydžio (apie 24 m^2), ties J. Janonio gatvės sankryža su Senojo Turgaus gatve, po supustyto smėlio sluoksniu 90–110 cm gylyje aptiktas 20–55 cm storio tamsiai pilko smėlio sluoksnis, kuriame rastos 4 buitinės keramikos šukės ir gyvūnų kaulų. Šis sluoksnis datuojamas XVII a. – XVIII a. pradžia.

Perkasoje 5, 42x1 m dydžio (42 m^2), sklype Vytauto g. 94, po supustyto smėlio sluoksniu 80–100 cm gylyje aptiktas 20–50 cm storio tamsiai pilko smėlio sluoksnis, kuriame aptikta vario lydinio saga, švininė kulka, buitinės keramikos šukių. Šis sluoksnis datuojamas XVII a. – XVIII a. pradžia.

Trečiajame tyrimų etape vykdyti žvalgomieji tyrinėjimai būsimų trasų vietose. Visuose

šurfuose, kur nebuvo didelių XX a. suardymų, stratigrafija panaši. Po viršutine kultūrinio sluoksnio dalimi su permaišytais XIX–XX a. datuojamais radiniais ir po supustyto balto smėlio sluoksniu aptinkamas tamsiai pilko smėlio sluoksnis. Jame radinių aptikta šurfuose 3 ir 5. ***Šurfe 3*** po viršutine kultūrinio sluoksnio dalimi, datuojama XX a., ir supustyto smėlio sluoksniu 90–95 cm gylyje aptiktas 45–60 cm storio tamsiai pilko smėlio sluoksnis, datuojamas XVII a. – XVIII a. pradžia. Šiame sluoksnyje aptikta švininė kulka ir buitinės keramikos šukių. ***Šurfe 5*** po supustyto smėlio sluoksniu 1,25–1,3 m gylyje aptiktas 20–30 cm storio tamsiai pilko smėlio sluoksnis, datuojamas XVI–XVII a. Jame rasta buitinės keramikos šukių. Šurfuose 1, 2, 6 tamsiai pilko smėlio sluoksnyje radinių neaptikta. Šurfuose 7, 8, 10, 11 tamsiai pilko smėlio sluoksnis rastas geologiniu grąžtu, todėl neaišku, ar šiuose šurfuose yra archeologinių radinių. Šurfuose 4, 9 rasti XX a. suardymai.

The investigations in Palanga

In 2019, 5 trenches (a total of 105.6 m^2) and 11 test pits (19 m^2) were excavated and 10 areas surveyed (roughly 351 m^2) at the site of new heating mains in Palanga (Fig. 1). The stratigraphy at all of the excavated locations was very similar: under the upper part of the cultural layer, which dates to the 19th–20th centuries, and an aeolian layer of white sand, a layer of dark grey sand was found at a depth of 0.85–2.15 m. This layer is the old aeolian topsoil, which was the ground's surface in the 16th – early 18th centuries. The investigation revealed a 17th – early 18th-century well (Fig. 3), storage pits, postholes, and pottery (Fig. 2).

PANEVĖŽYS

Dovilas Petrulis

Tyrimai Respublikos gatvėje ir Laisvės aikštėje

2019–2020 m. Panevėžio centrinėje dalyje, Respublikos gatvėje ir Laisvės aikštėje, vykdant viešųjų erdvių tvarkymo darbus, atlikti detalieji archeologiniai tyrimai. Respublikos gatvėje 2019 m. ištirta perkasa 3 (bendras plotas 27 m^2), Laisvės aikštės PV dalyje ištirta perkasa 4 (bendras plotas 40 m^2). Bendrai žvalgytas 2350 m^2 plotas (1, 2 pav.). Archeologiniai tyrinėjimai Panevėžio miesto istorinėje dalyje, Respublikos gatvėje ir Laisvės aikštėje bei jos prieigose vyko nuo 2007 m. *(ATL 2007 metais*, 2008, p. 368–370; *ATL 2008 metais*, 2009; p. 369–371; *ATL 2013 metais*, 2014, p. 507; *ATL 2015 metais*, 2016, p. 547).

Perkasoje 3 nustatyti 2 kultūrinių sluoksnių horizontai (3 pav.). Viršutinis – pilkų žemių su smėliu ir smulkiomis griuvenomis XIX a. II pusės – XX a. pradžios kultūrinis sluoksnis buvo 20–35 cm storio. 21–38 cm gylyje rastos 2 monetos (Rusijos 1874 m. 2 kapeikos ir XIX a. poluška (?)), žiestų keraminių indų šukių, koklių fragmentų, pašto plombų. Nuo 38–40 cm gylio fiksuotas XIX a. pabaigos – XX a. pradžios akmeninis grindinys. Išlikęs grindinys atidengtas 3,5x1,5 m plotyje. Grindinys klotas iš smulkių įvairaus dydžio tankiai sudėtų lauko neskaldytų akmenų. Perkasos centrinėje dalyje 25–45 cm gylyje tamsiai pilkų žemių su moliu sluoksnyje išryškėjo degėsių sluoksnis ir atsidengė viršutiniai pamatų akmenys. Ties Š perkasos dalimi 30–65 cm gylyje fiksuota lauko akmenų eilė, kuri jungėsi į vientisą pamatų